Lav XIII. (1878.-1903.)

(Leon XIII.)

» Humanum genus «
enciklika o osudi slobodnog zidarstva

Ljudski rod (Humanum Genus), nakon što se zbog đavolje zlobe udaljio od Boga, Stvoritelja i Davatelja rajskih darova, podijelio se na dvije različite i suprotne strane, od kojih se jedna strastveno bori za istinu i vrlinu, a druga za one stvari koje su istini i vrlini suprotne. Jedna je Kraljevstvo Božje na zemlji – odnosno, Crkva Isusa Krista; oni koji žele pristati uz nju iz dubine svoje duše, zbog svog spasenja moraju služiti Bogu i njegovom jedinorođenom Sinu, svim svojim umom i svojom snažnom voljom. Druga je kraljevstvo Sotone, u čijoj su vlasti i moći svi oni koji su slijedili njegov žalosni primjer i onaj naših prvobitnih roditelja. Ovo dvostruko kraljevstvo dviju država suprotstavljenih zakon koji djeluju u suprotnim pravcima Augustin je jasno vidio i opisao i suptilnom jezgrovitošću shvatio suštinu obaju ovim riječima: *"Dvije ljubavi stvorile su dvije države. Ljubav prema sebi do prezira prema Bogu stvorila je zemaljsku, ali ljubav prema Bogu do prezira sebe stvorila je nebesku".* (De Civ. Dei, knjiga XIV., poglavlje 17)

Jedna se protiv druge bori različitim oružjem i u svako vrijeme, iako ne uvijek istim žarom i bijesom. U naše dane, međutim, čini se da sljedbenici zla kuju urote i udružuju se svi zajedno pod vodstvom i uz pomoć društva ljudi kojih ima posvuda, čvrsto su povezani, a koje oni nazivaju slobodnim zidarima. Ne smetajući im u njihovim namjerama oni se natječu u napadima na Božju moć: otvoreno i uporno žele nauditi Crkvi, sa svrhom da koliko je god to moguće kršćanski narod liše povlastica koje mu je udijelio naš Spasitelj Isus Krist.

S pogledom na ta zla prisiljeni smo zbog milosti u našoj duši često se puta obratiti Bogu govoreći: *"Jer, evo dušmani Tvoji buče i mrzitelji Tvoji glavu podižu. Protiv naroda se Tvoga rote i svjetuju se protiv štićenika Tvojih. Govore: 'Dođite, zatrimo ih, da ne budu narod!' "* (PS LXXXII, 2-4).

Zbog prijeteće krize i velike i uporne službe protiv kršćanstva, naša je dužnost ukazati na opasnost, istaći naše neprijatelje i oduprijeti se koliko god možemo njihovim spletkama i lukavstvima, kako oni čiji je spas u našim rukama ne bi zauvijek bili izgubljeni i kako bi kraljevstvo Isusa Krista, koje nam je u povjerenju dodijeljeno, ne samo ostalo nedirnutim već i nastavilo rasti širom svijeta.

Naši prethodnici, rimski pontifeksi, koji su neprestano bdjeli nad sigurnošću kršćanskog naroda, vrlo su rano prepoznali ovog najvećeg neprijatelja koji se probija iz mraka tajne zavjere i predviđajući u svojim umovima budućnost upozorili su i vladare i narod neka ne budu zavedeni njihovim obmanama i prijevarama.

Klement XII. Prvi je ukazao na opasnost 1738. godine, a Benedikt XIV. Obnovio je i nastavio svoju Konstituciju. Pio VII. slijedio je obojicu, a Leon XII. Ih je zauvijek potvrdio i odobrio svojom Apostolskom Konstitucijom – Quo Graviora – kojom obnavlja zakone i dekrete navedenih pontifeksa o toj stvari. Na isti su način govorili Pio VII., Grgur XVI i vrlo često Pio IX. Zbog svrha i cilja masonske sekte, kakvim smo ih razotkrili iz jasnih dokaza i poznavanja razloga, njezinih zakona, obreda i komentara koji su izašli na

vidjelo, te bili obznanjeni u dodatnim izjavama njezinih članova, ova Apostolska Stolica zaprijetila je i otvoreno izjavila da je masonska sekta ustanovljena protiv zakona i poštenja i jednako je opasna za kršćanstvo kao i za društvo u cjelini: zaprijetivši teškim kaznama kojima Crkva kažnjava krivce, ona je zabranila to društvo i zapovjedila da nitko e smije postati njegovim članom. Razljućeni masoni, misleći da će izbjeći kazni ili je djelomično odbaciti prijezirom i klevetama, optužili su Papu koji je donio dekrete, da je prešao granicu umjerenosti. Jednako su tako pokušali umanjiti autoritet i važnost apostolskih konstitucija Klementa XII., Benedikta XIV., Pija VII. i Pija IX. Ali, u istom društvu ima i onih koji su, iako protiv svoje volje, priznali da su rimski Pontifeksi djelovali mudro i zakonito, u skladu s katoličkom disciplinom. U ovome se mnogi vladari i državnici slažu s Papama, odričući se masonerije pred Apostolskom Stolicom, ili donoseći zakone u kojima je osuđuju kao zlo u Nizozemskoj, Austriji, Švicarskoj, Španjolskoj Bavarskoj Savoji i ostalim dijelovima Italije.

Činjenice su opravdale razboritost naših prethodnika, a to je najvažnije. Njihova očinska skrb nije uvijek i svugdje imala uspjeha, kako zbog patvorenosti i lukavstva samih masona, tako i zbog nesmotrene lakoumnosti onih čija je dužnost zahtijevala neprekidnu budnost. Masonska sekta u posljednjih stotinu i pedeset godina narasla je izvan svih očekivanja i uvlačeći se smjelo i prijetvorno u najrazličitije slojeve društva postala je tako moćnom da se danas u državama čini jedinom vladajućom silom. Iz ovog ubrzanog i opasnog rasta u Crkvu i države ušla su sva ona zla koja su već previdjeli naši prethodnici. Doista je došlo do toga da ozbiljno strahujemo, ne zbog Crkve, čiji su temelji prečvrsti da bi ih ljudi mogli poljuljati, već zbog onih država u kojima je to društvo zadobilo veliku moć – ili druga društva slična njemu, koja se pokazuju masonskim slugama i sljedbenicima.

Iz tih razloga, kada smo prvi puta naslijedili upravljanje Crkvom vrlo smo jasno vidjeli i osjetili potrebu suprotstaviti se tako velikom zlu s punom snagom našeg autoriteta. Kada je god bilo moguće napadali smo osnovne doktrine u kojima je izražena masonska nastranost. Našim encikličkim pismom Quod apostoloci muneris osudili smo greške socijalista i komunista: pismom Arkanum pokušali smo objasniti i obraniti temeljno načelo domaćeg društva, čiji je izvor i podrijetlo u braku: pismom koje započinje Diuturnum predložili smo oblik građanske vlasti koja bi bila u skladu s načelima kršćanske mudrosti, odgovarajući samoj prirodi, te blagostanju naroda i njegovih vladara. Slijedeći primjer naših prethodnika, namjeravamo skrenuti našu pozornost na masonsko društvo, cjelokupnu njegovu doktrinu, namjere, djela i osjećaje, kako bi bolje oslikali ovu zlu silu i zaustavili širenje njegove zarazne bolesti.

Postoje nekoliko sekta koje su, iako pod različitim imenima, običajima, oblicima, podrijetlom, ciljevima i osjećajima jednaki masoneriji, koja je jedinstveno središte iz kojeg sve one proizlaze i kojemu se vraćaju. Iako se danas čini da više nemaju potrebu skrivati se u tami, jer već mogu održavati svoje sastanke na svjetlu dana i pred očima svojih sljedbenika, te otvoreno objavljivati svoje novine, one još uvijek namjerno čuvaju običaje i navike tajnih društava. Štoviše, u njima postoje mnoge tajne – koje skrivaju ne samo od profanih, već i od mnogih svojih članova – kao što su njihove krajnje namjere, skriveni nepoznati nadređeni, tajni sastanci, odluke, metode i sredstva za njihovo ostvarivanje. Ovdje leži razlog razlikama u pravima i dužnostima njihovih članova, te razlika među redovima i stupnjevima i strogoj disciplini kojoj su podvrgnuti. Inicirani moraju obećati, štoviše, moraju prisegnuti, da nikada i ni na koji način neće razotkriti svoju subraću i znakove po kojima ih se raspoznaje, niti razotkrivati svoje doktrine. Tako lažnim predstavljanjem i patvorenošću, masoni se uvelike nastoje, poput nekoć manihejaca, skrivati – ne prihvaćajući nikakvih drugih svjedoka doli sebe samih. Vješto traže skrovita mjesta, koja posjećuju i književnici i filozofi, okupljajući se tamo u svrhu erudicije: jezici su im uvijek spremni za govore o kultiviranom građanstvu; proglašavaju svoje milosrđe prema siromašnima, te se brinu za napredak cjelokupnog društva. Ove svrhe, iako mogu biti istinite, nisu jedine. Osim toga, oni koji su odabrani da se pridruže društvu moraju obećati i prisegnuti da će se s punim poštovanjem i povjerenjem pokoravati svojim vođama i učiteljima, učini sve ono što im bude rečeno i prihvatiti smrt i najstrašniju kaznu, ako se ogluše o njihove zapovijedi. U stvari, neki koji su izdali tajne ili nisu poslušali zapovjedi kažnjeni su smrću takvom vještinom i smjelošću da je ubojstvo izbjeglo policijskoj kazni. Stoga razum i istina pokazuju da je društvo o kojem govorimo protivno poštenju i prirodnoj pravdi.

Postoje i drugi vrlo jasni argumenti koji ukazuju na to da je ovo društvo u neslozi s poštenjem. Bez obzira na vještinu kojom se ljudi skrivaju, nemoguće je da se njegova svrha neće razotkriti. "ne može dobro stablo roditi zlim rodom, a zlo stablo dobrim rodom" (Matej, VII, 18). Masonerija donosi pokvarene plodove pomiješane s velikom gorčinom. Iz dokaza gore spomenutih, mi uviđamo njezin cilj, a to je želja svrgavanja svih religioznih društvenih redova koje je uvelo kršćanstvo i izgradnja novoga, prema vlastitom ukusu utemeljenom na prirodnom zakonu.

Ono što smo do sada rekli ili ćemo tek reći mišljeno je o masoneriji općenito, kao i o svim društvima sličnim njoj, a ne o njezinim pojedinim članovima. Među njima možda i postoji nekoliko onih koji, iako su pogriješili postavši njihovim članovima, nisu niti krivi za njihove zločine, niti svjesni konačnog cilja kojeg ta društva žele ostvariti. I među samim udruženjima možda postoje neka koja ne odobravaju ekstremna rješenja, koja bi, budući da proizlaze iz zajedničkih načela, smatrala potrebnim prihvatiti, ako im njihova nastranost i podlost ne bi bile suviše odbojnima. Neka od njih vrijeme i mjesto sprječava da odu onako daleko koliko bi mogla otići, ali ih se zbog toga ne treba smatrati manje masonskim, jer se masonski savez temelji ne samo na djelima i aktivnostima, već i na osnovnim principima.

Naturalisti, kako i samo ime kazuje, zastupaju načelo da ljudska priroda i ljudski razum u svemu moraju biti našim učiteljima i vodičima. Kad su se jedno s time složili, zanemarili su svoje dužnosti prema Bogu, ili su iste iskrivili pogrešnim mišljenjima i lažima. Oni poriču da se sve otkriva pomoću Boga: ne prihvaćaju nijednu vjersku dogmu ni istinu osim one koju se može shvatiti ljudskim razumom; smatraju kako službeni autoritet učitelja nije osnova za to da mu se bespogovorno vjeruje. Budući da je posebna i jedinstvena dužnost Katoličke Crkve čuvati učenja primljena od Boga i primijeniti sva potrebna Božanska sredstva kako bi ih očuvala potpunima i neiskvarenima, protiv nje se okrenuo bijes i napadi njenih neprijatelja.

Ako netko promotri postupke masona, posebno u odnosu na vjeru, gdje je svima dopušteno čini što žele, postati će jasno da oni vjerno slijede naturalistička načela. Doista, njihov je konačni cilj lišiti Crkvu njena utjecaja, ugleda i učenja, propovijedajući načelo potpunog odvajanja Crkve od države. Tako su zakone i vlade oteli sveobuhvatnoj i Božanskoj vrlini Katoličke Crkve, želeći svim sredstvima zavladati državama i učiniti ih neovisnima od crkvenih institucija i doktrina.

Istjerati Crkvu kao pouzdanog vodiča, nije im dovoljno, te su tome pridodali progone i uvrede. Slobodno je i nekažnjeno postalo napadati same temelje Katoličke Vjere, kako usmeno tako i pismeno. Crkvena su prava time povrijeđena, a njezine Božanske povlastice više se ne poštuju. Njezino je djelovanje ograničeno u najvećoj mogućoj mjeri, i to u duhu zakona koji naizgled nisu nasilni, ali su zapravo smišljeni kako bi ugrozili njezinu slobodu. Donose se zakoni protiv svećenstva, kako bi se smanjio njihov broj i njihova sredstva. Crkveni je prihod uvelike ograničen, a vjerske zajednice ukinute i raspuštene. Sa sve većim neprijateljstvom gleda se na Apostolsku Stolicu i rimskog Pontifeksa. On je lišen svoje svjetovne moći, temelja njegovih prava i sloboda: stavljen je u nepravedni položaj, nepodnošljiv za njegove brojne terete sve dok nije došlo do toga da sektaši otvoreno govore ono što su u tajnosti smišljali dugo vrijeme – kako se Papi treba oduzeti njegova duhovna moć, a Božanska institucija rimskog Pontifikata nestati s lica zemlje. Ako su za ovo potrebni dodatni argumenti biti će dovoljno ukazati na svjedočenja mnogih koji su u prošlosti, kao i nedavno, izjavili daje vrhunski cilj slobodnih zidara s neukroćenom mržnjom progoniti kršćanstvo, te da se neće smiriti dok se ne uvjere da su sve vjerske institucije koje je ustanovio Papa – uništene.

Ako sekta i ne zahtijeva otvoreno od svojih članova da odbace svoju vjeru, ovakav je tolerantni stav daleko od toga da našteti masonski sektama, već im je, naprotiv, i od velike koristi. To je ponajprije jednostavan način da se obmanu prostodušni i naivni, koji pridonosi prozelitizmu. Otvarajući svoja velika vrata osobama svih vjeroispovijesti, oni u stvari promiču veliku suvremenu grešku vjerske ravnodušnosti i jednakosti svih vjera, što je najbolji način da se uništi svaka religija, posebno katolička, koja se, budući jedinom istinitom, ne može izjednačavati s drugima a da joj se pritom ne nanese velika nepravda.

No, naturalisti idu još i dalje. Istine koje se spoznaju prirodnim svjetlom razuma, kao što su postojanje Boga, duhovna priroda i besmrtnost duše, za njih više nemaju nikakvoga značaja.

Masonerija se razbija na istim stijenama i na isti način. Točno je da slobodni zidari općenito prihvaćaju postojanje Boga, ali priznaju da ono nije dokazano i pouzdano. Isto je tako poznato da je u masonskoj zajednici pitanje Boga predmetom velikih neslaganja i da je davno o tome vođena ozbiljna rasprava. Činjenica je da sekta svojim članovima ostavlja potpunu slobodu razmišljanja o Bogu kao i da oni potvrđuju ili poriču Njegovo postojanje ako to žele. Oni koji smjelo poriču Njegovo postojanje na istom su položaju kao i oni koji (poput panteista) priznaju Boga ali ne i ideju Njega, uništavajući realnost Božanske prirode, načinivši od nje apsurdnu karikaturu. Čim se temelji uzdrmaju i sruše s njima će propasti i mnoge prirodne istine, poput univerzalne vladavine Providnosti, besmrtnosti duše i smrtnosti tijela.

Kad se jednom udalji od ovih principa, važnih i teoretski i praktično, lako je uvidjeti što će se dogoditi s javnim i osobnim moralom. Nećemo govoriti o natprirodnim vrlinama koje, bez posebne milosti i dara od Boga nitko ne može niti posjedovati niti upražnjavati, a za koje je nemoguće naći sklonost među onima koji s ponosom odbacuju otkupljenje čovječanstva, nebesku milost, sakramente i vječnu radost. Govorimo o dužnostima koje proizlaze iz prirodnog poštenja. Budući da su to izvori i principi pravde i morala, Bog stvoritelj i promišljeni Vladar svijeta, vječni zakon koji zapovijeda da se poštuje i zabranjuje da se vrijeđa prirodni poredak, krajnji je cilj čovjeka postavio daleko iznad svih stvorenih stvari ovoga svijeta. Kad su ova načela jednom svrgnuli slobodni zidari i naturalisti, prirodna se etika više nije imala na čemu graditi. Jedini moral kojeg priznaju slobodni zidari, po kojem bi oni željeli odgajati mladež, jest onaj kojeg nazivaju građanskim i neovisnim, ili onaj koji zanemaruje svaku religioznu ideju. Ali kako je siromašan, kako je nesiguran i u svakom pogledu promjenjiv taj moral, pokazuju žalosni plodovi, koji se djelomice pojavljuju već sada. Tamo gdje je zavladao zabranjuju oni kršćanski odgoj, nestalo je čestitosti i poštenja, ljudima se rađaju strašne i čudovišne misli, a zločini rastu zastrašujućom smjelošću. Nad ovim se svi zgražaju, čak i oni koji su suočeni s dokazima, a opet ne žele priznati da je tako.

Osim toga, kako je ljudska priroda okaljana prvobitnim grijehom, zbog čega više naginje poroku nego vrlini, nemoguće je voditi pošteni život bez stalne borbe sa strastima i smirivanja nagona na razumnu mjeru. U ovoj je borbi često puta neophodno prezirati stvorena dobra i podvrgavati se najtežim mukama i žrtvama kako bi se zaštitilo carstvo pobjedničkog razuma. Ali naturalisti i masoni, odbacujući Božansko otkrivenje, poriču prvobitni grijeh i ne priznaju da je naša slobodna volja oslabljena i naklonjena zlu. Suprotno tome, pretjerujući u isticanju snage i izvornosti prirode i tražeći u njoj načela i jedinstvenu ulogu pravde, oni ne mogu čak ni zamisliti kako je, u svrhu suzbijanja i obuzdavanja njezinih nagona, potrebna velika upornost i neprestano ulaganje napora. Ovo je razlog zbog kojeg se s toliko oduševljenja gleda na strasti i bez ikakvog srama čitaju novine, časopisi i kazališne drame potpuno nečasnog sadržaja. Slobodne umjetnosti vođene su principima nerazboritog realizma, a ženskast (ženskarski?, prim.) i mekušast život podupiru najdomišljatiji izumi. Jednom riječju, upražnjavaju se oduševljenja koja zavode i slabe vrlinu koja je pažljivo stvarana, oduševljenja postaju teorijama onih koji su ljudima oduzeli Božanska dobra i svu sreću pronašli u prolaznim stvarima koja su ih prikovala za zemlju.

Ono što smo rekli mogu potvrditi stvari o kojima nije lako ni misliti ni govoriti. Kako ovi lukavi i zlobni ljudi pronalaze poslušnost i pokornost u dušama ljudi već slomljenih i podvrgnutih tiraniji strasti, u masonskim sektama postoje i oni koji otvoreno zagovaraju i predlažu da se mnoštvima svim raspoloživim sredstvima omogući ulazak u njihovo društvo, samo zato da bi oni nakon toga postali lakim sredstvom za ostvarivanje najsmjelijeg cilja.

Obzirom na domaće društvo, gotovo svi naturalisti zastupaju načelo braka kao isključivo građanskog ugovora, koji zakonito može biti razvrgnut samom željom ugovorenih strana, što će reći da država ima vlast nad bračnom vezom. U obrazovanje djece ne smije se uplitati nikakva religija, a kada djeca odrastu treba im se dopustiti da odaberu onu koja im se najviše sviđa.

Slobodni zidari bespogovorno prihvaćaju ove principe i ne samo da ih odobravaju već i nastoje djelovati u cilju njihovog uvođenja u moralni i praktični život. Mnoge zemlje koje ispovijedaju kršćanstvo smatraju ništavnim brak koji nije sklopljen u građanskom obliku. U drugim zemljama zakoni dopuštaju razvod. U nekim se pak čini sve kako bi razvod bio dopušten, tako da će priroda braka uskoro biti promijenjena i svedena na svjetovnu zajednicu, koja se može ustanoviti i ukinuti kako se kome prohtije.

Masonska sekta jednodušno i smjelo cilja na preuzimanje obrazovanja djece. Oni znaju da su u toj nježnoj dobi ona najpovodljivija i da nema boljeg načina da takve građane pripreme za svjetovnu službu. Time zastupnicima Crkve ne ostavljaju nikakvu ulogu u usmjeravanju i nadzoru djece, čiji odgoj i obrazovanje žele preuzeti na sebe. U nekim područjima otišli su tako daleko da je tamo cjelokupno obrazovanje djece u rukama laika: iz moralnog podučavanja izbačena je svaka ideja o svetim i velikim dužnostima koje sjedinjuju čovjeka s Bogom.

Slijede načela društvene znanosti. Ovdje naturalisti uče kako svi ljudi imaju ista prava i potpuno jednake uvijete: da je svaki čovjek prirodno slobodan; da nitko nema prava zapovijedati drugima; da je podvrgnuti čovjeka svakoj drugoj vlasti osim njihove – tiranija. Za njih je narod suveren; oni koji vladaju nemaju vlast ako je ne prizna i na nju ne pristane narod, stoga može biti smijenjena, htjela ili ne, u skladu sa željama naroda. Izvor svih prava i građanskih dužnosti leži u narodu ili državi, kojom se vlada prema novome načelu slobode. Država mora biti bez Boga; nema razloga zbog kojih bi jedna vjera bila prihvatljivija od druge; svima se mora ukazivati podjednako poštovanje.

Sada je dobro znano da slobodni zidari odobravaju ova načela i ne treba dalje dokazivati kako oni žele oblikovati vlasti po svome uzoru. [1]

Iz rečenoga je lako razumjeti što je masonska sekta i što ona želi. Njezina načela u tolikoj su općoj suprotnosti s ljudskim razumom da ništa ne može biti izopačenije. Želja da se uništi vjera i Crkva ustanovljena od Boga s obećanjem vječnog života, pokušaj da se ožive, nakon osamnaest stoljeća, poganski običaji i institucije, velika je glupost i smjela bezbožnost. Ne manje strašno i nepodnošljivo je preziranje darova udijeljenih putem Njegovih poslanika. U ovom ludom i zastrašujućem pokušaju čovjek prepoznaje onu neukroćenu mržnju i osvetnički bijes koji je protiv Isusa Krista planuo u Sotoninom srcu.

Drugi pokušaj kojim masoni tako odlučno nastoje srušiti temelje morala i postati sudionicima onih koji bi željeli d se tako nešto ozakoni nije ništa drugo nego poziv upućen ljudskom rodu da se ponizi na najprezreniji i najsramotniji način.

Ovo zlo pogoršavaju opasnosti koje prijete crkvenom i svjetovnom društvu. Kao što smo više puta objasnili, brak je kroz mnoga stoljeća potvrdio svoj sveti i religiozni karakter i po Božanskom pravu bračna je zajednica neraskidiva. Ako se ta zajednica razvrgne, ako razvod postane zakonom dopušten, nastat će zbrka i nesloga, žena će izgubiti svoje dostojanstvo, a djeca svaku izvjesnost za svoje blagostanje.

Zamisao o državi koja zagovara vjersku ravnodušnost i zanemarivanje Boga u vladajućem društvu kao da On ne postoji, glupost je nepoznata onima u čijem je srcu i umu duboko ukorijenjena ne samo ideja o Bogu, već i potreba za javnim štovanjem, jer oni govore da je lakše pronaći grad bez temelja nego bez ikakvog Boga. Najhumanije društvo, iz kojeg je priroda stvorila nas, ustanovio je Bog, stvoritelj same prirode, iz kojeg kao iz svoga počela i načela izvire sve to preobilje mnogobrojnih darova. Budući da nam glas prirode govori neka ljubimo Boga svim vjerskim žarom i pobožnošću, jer smo od Njega dobili život i uz život mnoga dobra iz istih bi razloga narodi i države morali činiti isto. Stoga oni koji žele osloboditi društvo svake vjerske dužnosti nisu samo nepravedni već i nerazboriti i apsurdni.

Kad se jednom prihvati da su ljudi Božjom voljom rođeni za svjetovno društvo i da je suverena moć toliko neophodno potrebna društvu da, ako ona podbaci, društvo neizbježno propada, iz toga slijedi da pravo zapovijedanje izvire iz istog načela iz kojega izvire i društvo. To je razlog zbog kojeg je Božji namjesnik obdaren takvim autoritetom. Stoga se, dokle je god to potrebno, zbog cilja i prirode ljudskog društva, čovjek mora pokoravati zakonitoj vlasti kao što se mi pokoravamo vlasti Boga, vrhovnog vladara svemira, i najveća je pogreška udijeliti narodu pravo da svojom voljom odbija poslušnost.

Obzirom na njihovo zajedničko podrijetlo i prirodu, krajnji je cilj predviđen za svakoga od njih, kao i prava i dužnosti koje iz njega proizlaze, ljudi su bez sumnje svi jednaki. Ali, budući da je u njima nemoguće pronaći jednake sposobnosti, kao što se tjelesnom snagom i snagom razuma jedan razlikuje od drugih, kao i zbog raznolikosti običaja, sklonosti i osobnih kvaliteta koje su toliko velike, apsurdno je miješati ih i

izjednačavati, kako bi se u svjetovni život uveo poredak stroge i apsolutne jednakosti. Kako je savršena građa ljudskog tijela posljedica jedinstva i harmonije različitih dijelova, koji se razlikuju oblikom i upotrebom, ali zajedno i na svom mjestu oblikuje prekrasan, snažan, koristan i za život potreban organizam, tako i državu čini beskonačan broj različitih pojedinaca. Ako bi svaki od njih živio prema vlastitom hiru, posljedica bi bio grad nakaznosti i ružnoće, dok bi djelujući zajedno ka općem dobru, usprkos razlika u položajima, sklonostima i umjetnosti, sami stvorili sliku grada harmonije.

Uznemirujuće greške koje smo spomenuli, motaju ispuniti vlade strahom. Ako bi se strah od Boga i poštovanje Božanskih zakona s prezirom odbacili, ugled vladara bi se srušio, a neizbježno bi uslijedila i opća revolucija. Ova podrivačka revolucija namjerni je cilj i otvorena svrha brojnih komunističkih i socijalističkih udruženja. Masonska sekta nema razloga smatrati svoje ciljeve drugačijim, jer masoni promiču i njihove planove, a imaju i s njima zajednička načela. Ako se krajnje posljedice nisu svuda ostvarile, to nije zasluga ovih sekti niti volje njihovih članova, već one Božanske vjere koja se ne može ugasiti i najodabranijeg dijela društva, koje odbijajući se pokoriti tajnim udruženjima, neumorno odupire njihovim neumjerenim naporima.

Neka nam Nebo udijeli sposobnost da iz plodova možemo suditi o korijenu i da iz prijetećeg zla i opasnosti možemo spoznati loše sjeme! Moramo se boriti protiv lukavog neprijatelja, koji narode i kraljeve obmanjuje laskajući i dajući lažna obećanja.

Slobodni zidari, uvukavši se u srca vladara i pretvarajući se njihovim prijateljima, ciljaju na to da ih učine pomoćnicima u svojem nastojanju da sruše kršćanstvo, a kako bi ih naveli na još aktivniju suradnju kleveću Crkvu da je neprijateljica kraljevskih povlastica i moći. Postavši tako još smjelijima i sigurnijim u sebe, zadobili su i veliki utjecaj u upravljanju državama, odlučni da potresu prijestolja i progone, okleveću ili protjeraju svakog vladara koji bi im odbio poslušnost.

Ovom umjetnošću laskanja narodu oni ga zapravo obmanjuju. Promičući cijelo vrijeme javni napredak i slobodu: uvjeravajući mnoštva kako je Crkva uzrokom nepravednog ropstva i bijede zbog kojih pate, zavaravaju narod i potiču mase da vape za novim stvarima, a protiv obje vlasti. Istina je, međutim, da je očekivanje prednosti kakvima se nadaju, daleko od stvarnosti. Siromašni ljudi, sve potlačeniji, u svojoj bijedi vide da im izmiču one utjehe koje su mogle pronaći u organiziranom kršćanskom društvu. Ali, oni gordi koji su se pobunili protiv poretka ustanovljenog Božjom providnošću kažnjeni su time što su bijedu pronašli upravo ondje gdje su očekivali blagostanje. [2]

Ako nam Crkva zapovijeda da se pokorimo Bogu, Gospodaru svega, bilo bi uvredljivo i klevetnički smatrati ju neprijateljicom vladarskih moći i uzurpatoricom njihovih prava. Upravo suprotno, ona želi da im se dade sva svjetovna moć koja im i pripada. Kako bi joj priznala, što i čini, Božansko pravo zapovijedanja, ukazuje svjetovnoj moći veliko poštovanje i pomaže joj da zadobije poštovanje i ljubav njezinih podanika. Kao prijateljica mira i majka sloge, ona sve ljude s ljubavlju privija uza se, u namjeri da im čini samo dobro. Ona naučava da pravda mora ići ruku pod ruku s milošću, jednakost s vlašću, zakon s umjerenošću, te održava red i javni mir i ljudima olakšava njihove jade olakšava koliko je god moguće. “No, ” riječima Sv. Augustina, “oni vjeruju, ili žele da im povjerujemo, kako učenje Evanđelja nije korisno društvu, zato što žele da ljudska država počiva ne na čvrstim temeljima vrline, već na nekažnjavanju zločina.”

Bilo bi stoga vrlo mudro i za opće blagostanje potrebno da se vladari i narodi, umjesto da se sa slobodnim zidarima udružuju protiv Crkve, udruže s Crkvom protiv napada slobodnih zidara.

U svakom je trenutku, zbog prisutnosti tako velikog zla koje se već proširilo, naša dužnost, veleštovana braćo, pronaći lijek. I kao što znamo da se u vrlini Božanske vjere, koju masoni najviše mrze i najviše je se boje, nalazi najbolji i najučinkovitiji lijek, tako i mi mislimo da u borbi protiv zajedničkog neprijatelja treba pribjeći ovoj sveobuhvatnoj snazi.

Mi, svojim autoritetom, potvrđujemo i odobravamo sve što su rimski Pontifeksi, naši prethodnici, zapovjedili kako bi razotkrili svrhe i zauzdali napore masonske sekte i sve ono što su ustanovili, kako bi

vjernike odvratili od takvih društava. I ovdje, imajući povjerenje u dobru volju vjernika, mi molimo i preklinjemo svakoga od njih, ako im je stalo do njihova spasenja, neka njihova savjest učini svojom dužnošću prihvatiti ovdje iznesena gledišta Apostolske Stolice.

Molimo vas i zaklinjemo, veleštovana braćo, koji zajedno s nama djelujete, da iskorijenite ovaj otrov koji se ubrzano širi među narodima. Vaša je dužnost braniti slavu Božju i spasenje duša. Neka su vam uvijek pred očima ova dva cilja, tako vam nikada neće ponestati snage i hrabrosti. Vašoj mudrosti prepuštam prosudbu o tome koja su sredstva najučinkovitija u svladavanju prepreka i poteškoća. Nalazimo prikladnim da zbog naše službe, istaknemo neka od najkorisnijih sredstava. Prvo, potrebno je s masonske sekte skinuti masku i razotkriti je onakvom kakva ona jest, podučavajući ljude i usmeno i pastoralnim pismima o prijevarama kojima su ta društva koriste kako bi hvalila i promicala svoja nastrana učenja i nepoštenje svojih djela. Neka nitko ne povjeruje njihovom lažnom poštenju. Nekima se možda čini da masoni nikada ne govore ni o čemu što se protivi moralu i vjeri, ali kako je priroda tih društava zla, nije dopušteno nikome da postane njihovim članom ili im na bilo koji način pomogne.

Potrebno je, također, marljivim propovijedanjem i nagovaranjem probuditi u ljudima ljubav i žar za vjerskim učenjem. Preporučujemo stoga da se prigodnim izjavama, pismenim i usmenim, objasne osnovna načela tih istina u kojima je sadržana sva kršćanska mudrost. Samo se tako mogu izliječiti umovi i upozoriti na različite oblike poroka i grijeha i različite napasti, posebno u današnje doba velike slobode pisanja i velike želje za učenjem.

Doista, to je opsežan posao u kojeg će se uključiti i vaše svećenstvo, ako se propisno poduči i izvježba vašim žarom. Tako prekrasan i važan cilj zahtijeva i suradnju onih laika koji sjedinjuju učenje i čestitost s ljubavlju prema vjeri i njihovoj zemlji. S ujedinjenim snagama ova dva reda ne posustajte, draga braćo, kako bi ljudi upoznali i zavoljeli Crkvu, jer što će više njihova ljubav i znanje o Crkvi rasti to će se više s gađenjem odvraćati od tajnih društava.

Stoga, koristeći ovu priliku, podsjećamo vas na potrebu da promičete i štitite Treći Red Sv. Franje, čija smo pravila s mudrom obzirnošću mi nedavno ublažili. U skladu s duhom njegove institucije on nastoji da ljudi imitiraju Isusa Krista, vole Crkvu i prakticiraju sve kršćanske vrline, a to će se pokazati korisnim u gušenju sektaške zaraze.

Neka ova sveta zajednica sve više raste, jer se iz nje, između ostaloga, mogu očekivati dragocjeni plodovi koji umove vode u slobodu, bratstvo i jednakost, ne one o kojima sanjaju masonske sekte već one koje je Isus Krist donio na ovaj svijet, a Franjo ih ponovo oživio. Sloboda, kažemo mi, Božje djece koja oslobađa od robovanja Sotoni i strastima, najgorim tiranima: bratstvo, koje proizlazi iz Boga, Oca i Stvoritelja svega; jednakost, ustanovljena na pravdi i milosrđu, koja ne briše razlike među ljudima, već koja iz raznolikosti u načinu života, položajima i sklonostima, oblikuje onaj sklad i harmoniju po uzoru na prirodu, a na korist i dostojanstvo svjetovnog društva.

Treće, postoji jedna institucija koju su naši prethodnici ustanovili u svojoj mudrosti, ali je protjekom vremena bila napuštena, koja se danas može upotrijebiti kao model za stvaranje nečeg sličnog. Pri tome mislimo na koledže ili Udruženja umjetnosti i obrta ujedinjenih pod vodstvom religije koja će braniti njihove interese. Ti su koledži, dugom upotrebom i iskustvom, bili od velike koristi za naše očeve, a bit će još korisniji za naše doba, jer su prikladni za slamanje moći sekte. Jadnim se radnicima, koji su osim svoga položaja koji zaslužuje milosrđe posebno izloženim i obmanama prevaranata, mora stoga s najvećom velikodušnošću pomoći i pozvati ih u dobra društva kako ne bi bili uvučeni u loša. Iz tih bismo razloga željeli vidjeti kako se takva društva stvaraju svugdje u skladu s potrebama novog društva, pod okriljem i zaštitom biskupa, a na korist svih ljudi. Sa zadovoljstvom možemo ustvrditi da su takva društva već ustanovljena pod katoličkom zaštitom; dvije institucije kojima je cilj pomagati poštenoj radničkoj klasi, njihovim obiteljima i djeci, održavajući u njima ljubav prema pobožnosti i poznavanje vjere.

Ne možemo ne spomenuti Društvo Svetog Vincenta De Paula, proslavljenog po svojim zaslugama prema siromašnima. Djela i namjere toga društva su dobro poznate, a sve u svrhu pomoći siromašnima i

ispaćenima, ohrabrujući ih sa zadivljujućom skromnošću koja je, što se manje pokazuje, to pogodnija za vježbanje kršćanskog milosrđa i oslobođenje ljudi od njihovih jada.

Četvrto, kako bismo što lakše dostigli cilj vašoj vjeri i nadzoru preporučujemo mlade, nadu svjetovnog društva. Veliki dio svoje brige posvetite njihovom dobrom obrazovanju. Nikada nemojte vjerovati da ste pazili ili učinili dovoljno kako biste mlade odvratili od onih gospodara čijeg se zaraznog sektaškog daha treba bojati. Ustrajte da roditelji i duhovni upravitelji, podučavajući katekizam, nikada ne prestanu upozoravati svoju djecu i učenika ne lukavu prirodu ovih sekti, kako bi na vrijeme saznali za svakojake prijevare kojima se njihovi promicatelji koriste kako bi ih privukli. Oni koji svoju djecu pripremaju za prvu pričest učiniti će dobro ako ih nagovore da obećaju kako nikada neće postati članovima nijednog društva, a da se prije toga ne posavjetuju sa svojim roditeljima, svećenikom ili ispovjednikom.

No, mi shvaćamo da naš zajednički trud neće biti dovoljan za iskorjenjivanje ovoga opasnog sjemena iz polja Gospodnjeg, ako nam Nebeski Gospodar vinograda u tome ne udijeli svoju velikodušnu pomoć. Moramo Ga, stoga, moliti za moćnu potporu s nestrpljivim žarom koji odgovara neposrednoj opasnosti i snazi potrebe. Opijena svojim rastućim uspjehom masonerija je postala drskom i čini se da nema granica njezinoj tvrdokornosti. Njezini su sljedbenici povezani tajnim zajedništvom i uzajamnom vjernošću u istom cilju, idući ruku pod ruku, i međusobno se ohrabrujući u nastojanju da čine sve više zla. Tako snažan napad zahtijeva i snažnu obranu. Držimo da se sve dobro mora ujediniti u velikom društvu djelovanja i molitve. Tražimo, stoga, od njih dvije stvari: prvo, da se jednoglasno i zbijenih redova čvrsto odupru rastućoj opasnosti od sekta: drugo, da podižući ruke i uzdišući usrdno mole Boga da kršćanstvo postane još snažnije, da Crkva povrati svoju toliko potrebnu slobodu, da zabludjeli pronađu put do spasenja, te da pogreške ustupe mjesto istini, a porok vrlini.

Ovom prigodom prizovimo u svoje misli Djevicu Mariju, Majku Božju, da bi protiv bezbožničkih sekta, u kojima se vidi ponovno oživljavanje tvrdoglavog ponosa, neukrotive podmuklosti i lukavstva Sotone, ona pokazala svoju moć, ona koja je nad njim izvojevala pobjedu još od svoga začeća.

Molimo se također i Sv. Mihaelu, vođi anđeoske vojske, i pobjedniku nad paklenim neprijateljem i Sv. Josipu, suprugu Najsvetije Djevice, nebeske i sveobuhvatne zaštitnice Katoličke Crkve, te velikim apostolima Petru i Pavlu, promicateljima i braniteljima kršćanske vjere. S njihovom zaštitom i ustrajnom molitvom nadajmo se dobroj volji, koja će se udostojati pobožno pomoći ljudskom društvu, kojemu prijeti toliko mnogo opasnosti.

Kao zavjet Božanskih milosti i naše dobronamjernosti upućujemo vam s najvećom privrženošću, časna braćo, te svećenstvu i ljudima vama povjerenima, apostolski blagoslov.

Izdano u Rimu, blizu Sv. Petra, 20. travnja, 1884., u sedmoj godini našega pontifikata.

Leon, Papa XIII.

---

[1] Treba znati da je u ono Papino vrijeme glavni oblik vladavine bila Monarhija oslonjena na Papu: Papa je podjeljivao krunu, a Kralj se obavezivao na poslušnost i vjernost Papi i Crkvi. Smijeniti takvu vlast masonerija je željela preko naroda, da razvlasti Papu i sama uzme vlast. U tome su masoni i uspjeli. Revolucije su uništile teokratsku kršćansku vlast.

[2] Bijedu im je kasnije donio komunizam i socijalizam, što su ga masoni propagirali, a glupe mase provele na bajunetama.